

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ТАЙЛАН

ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

АУДИТЫН СЭДЭВ: “УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨӨР САНХҮҮЖҮҮЛСЭН ГЕОЛОГИЙН СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН”

**Аудит хийсэн
үндэслэл,
бүрэн эрх**

Аудитыг Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1-д заасан Үндэсний аудитын газрын бүрэн эрх, УИХ-ын 2023 оны 08 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн аудитын байгууллагын 2024 онд гүйцэтгэх аудитын сэдэв”, МУЕА-ын 2023 оны А/162 дугаар тушаалаар баталсан “Төрийн аудитын байгууллагын 2024 онд гүйцэтгэх аудитын төлөвлөгөө”-г үндэслэн гүйцэтгэв.

ГЕОЛОГИЙН ХАЙГУУЛЫН АЖЛЫН ТӨСВИЙН НОРМЫН ЛАВЛАХ НЬ ӨНӨӨГИЙН ШААРДЛАГЫГ ХАНГАХГҮЙ БОЛЖ, ХЯНАЛТЫН ҮР НӨЛӨӨ ХАНГАЛТГҮЙГЭЭС ЭРСДЭЛИЙГ УДИРДАЖ ЧАДАХГҮЙ БАЙНА

**Аудитын
тайланг
хүргүүлсэн:**

УИХ-ын Төсвийн байнгын хороо, Аж үйлдвэржилтийн байнгын хороо, Аж үйлдвэр, Эрдэс баялагийн яам, Үндэсний Геологийн албанд тус тус хүргүүлсэн.

**Улаанбаатар хот
2024 оны 12 дугаар сар**

<p>Аудитын харилцан хамаарал</p>	<p>Монгол Улсын 2018 он, 2019 он, 2020 он, 2021 он, 2022 он, 2023 он, 2024 оны Төсвийн тухай хуулиар “Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн” төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсөв “Хөрөнгийн зардал”-д нийт 149,999.0 сая төгрөгийн төсөв баталж, хөтөлбөрийн зорилтыг “1:50000-ны масштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажлын үр дүнд талбайн хамрагдалтын хэмжээ, ашигт малтмалын хэтийн төлөвтэй талбайн тоо, хэмжээг нэмэгдүүлнэ” гэж тодорхойлжээ.</p>
<p>Аудитын зорилго, зорилтууд</p>	<p>УТХ-өөр санхүүжүүлсэн геологийн судалгааны ажлын хэрэгжилт, үр дүнг дүгнэж, дүгнэлт, зөвлөмжийг боловсруулж, УИХ-ын холбогдох байнгын хороо болон АҮЭБЯ, ҮГА-ны албан тушаалтанд танилцуулахад аудитын зорилго чиглэгдэв. Аудитын зорилгыг хангахын тулд аудитыг дараах дэд зорилтын хүрээнд гүйцэтгэв. Үүнд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Улсын төсвийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх геологийн судалгааны ажлыг урт, дунд хугацааны зорилттой уялдуулан төлөвлөж, оролцогч талууд чиг үүргээ бүрэн хэрэгжүүлсэн үү? 2. Улсын төсвийн хөрөнгөөр санхүүжүүлсэн геологийн судалгааны ажлын үе шатны хяналт үр нөлөөтэй байж, судалгааны үр дүнг олон нийтэд нээлттэй мэдээлж байна уу?
<p>Аудитын хамарсан хүрээ</p>	<p>Аудитыг Ашигт малтмалын тухай хууль, Монгол Улсын 2018-2024 оны Төсвийн тухай хуулиар “Уул уурхай хүнд үйлдвэрийн сайд” ТЭЗ-ийн төсөв зарцуулах “Хөрөнгийн зардал”, Улсын төсвийн хөрөнгөөр геологийн судалгаа хийх ажлын төлөвлөлт болон мөн онуудад УУХҮС-ын тушаалаар “Улсын хөрөнгөөр гүйцэтгэх геологийн судалгааны ажлын төсөв, төлөвлөгөө” баталсан төсөл, хөтөлбөрийн хэрэгжилт, үр дүнд хяналт тавих чиг үүрэгтэй яамны ГБГ, ХШҮДАГ, Үндэсний геологийн алба, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн “Геологийн судалгааны асуудал хэлэлцэх салбар зөвлөл”, “Монголын Стратиграфийн комисс”, Улсын зургийн редакцын зөвлөл /орон тооны бус/, төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгж, бусад оролцогч талуудыг хамрууллаа.</p>

Ерөнхий мэдээлэл

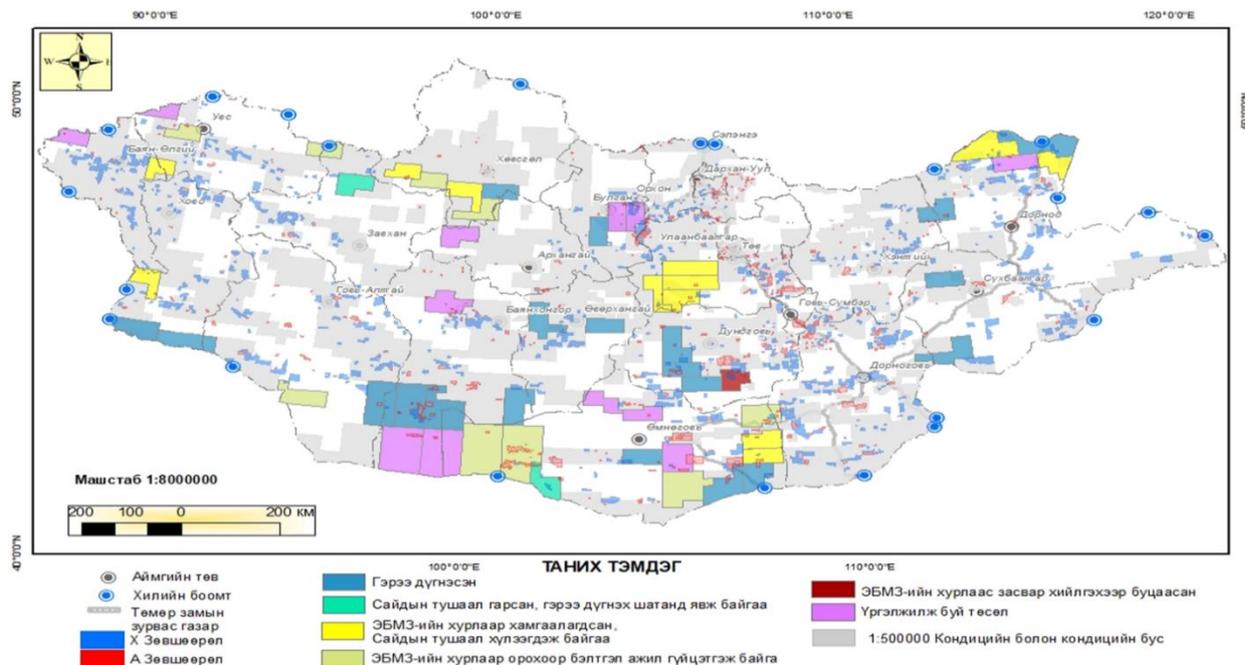
Монгол Улсын 2018 он, 2019 он, 2020 он, 2021 он, 2022 он, 2023 он, 2024 оны Төсвийн тухай хуулиар “Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн” төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсөв “Хөрөнгийн зардал”-д нийт 149,999.0 сая төгрөгийн төсөв баталж, хөтөлбөрийн зорилтыг “1:50000-ны масштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажлын үр дүнд талбайн хамрагдалтын хэмжээ, ашигт малтмалын хэтийн төлөвтэй талбайн тоо, хэмжээг нэмэгдүүлнэ” гэж тодорхойлжээ.

УУХҮС-ын 2018 оны А/03, А/158 дугаар, 2019 оны А/13, А/109, А/234, А/254 дүгээр, 2020 оны А/232, А/319, А/322 дугаар, 2021 оны А/159, А/294, А/295 дугаар, 2022 оны А/29 дүгээр, 2023 оны А/21, А/379 дугаар тушаалаар “Улсын хөрөнгөөр гүйцэтгэх геологийн судалгааны ажлын төсөв, төлөвлөгөө” болон тодотгосон тушаалаар 2018-2024 оны хооронд өмнөх оноос үргэлжлэн хэрэгжих 22, шинээр хэрэгжүүлэх 67 төслийг баталсан байна.

Улсын төсвийн хөрөнгө /цаашид УТХ/-өөр 1:50000-ны масштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн 56, ашигт малтмалын 8, геофизикийн 3, эрэл үнэлгээний 4, геологийн бусад төрлийн суурь 12, геохимийн 2, геоэкологийн 4 ажлыг 2014-2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар хэрэгжүүлж байгаагаас 29 ажлын гэрээг дүгнэж, ЭБМ-ийн “Геологийн судалгааны асуудал хэлэлцэх салбар” зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлсэн 25 ажлаас үр дүнгийн тайланг засварлахаар буцаасан 2, УУХҮС-ын тушаал гарсан 2, тушаал гараагүй 21, үргэлжлэн хэрэгжиж байгаа 35 ажил байна.

УТХ-өөр 2018-2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар нийт 140,855.0 сая төгрөгийн 89 ажилд 113,472.9 сая төгрөгийн санхүүжилтийг гүйцэтгэгчид олгосон байна.

УТХ-өөр хэрэгжүүлсэн Геологийн судалгааны ажил /цаашид ГСА/-ын 1:50000-ны масштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажлын нийт нутаг дэвсгэрийн бүрхэлт 2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар нийт нутаг дэвсгэрийн 46.2 хувь буюу 722,321.1 км.кв талбайг бүрхэж, 1:200000 масштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн “УГЗ-200 нэгтгэл К” ажлыг хүлээж авсан байна.

Аудитын явцад Геологийн салбарт геологийн зураглал, ерөнхий эрэл, ГСА, тэдгээртэй адилтгах бусад судалгааны ажлыг гүйцэтгэж байсан зөвлөх, мэргэшсэн геологич нийт 20 (2 хүн буюу 10.0 хувь нь 10-15 жил, 3 хүн буюу 15.0 хувь нь 15-20 жил, 2 хүн буюу 10.0 хувь нь 20-25 жил, 13 хүн буюу 65.0 хувь нь 25-аас дээш жил ажилласан) хүнээс 8 чиглэлээр санал, асуулгыг авч дүн шинжилгээ хийлээ.

БҮЛЭГ 1. УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ БОЛОН ҮНДЭСНИЙ ГЕОЛОГИЙН АЛБАН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ СТРАТЕГИ БОЛОН ДҮРЭМ, ЖУРМААР ХҮЛЭЭСЭН ЧИГ ҮҮРГЭЭ БҮРЭН ХЭРЭГЖҮҮЛЭЭГҮЙГЭЭС ГЕОЛОГИЙН СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ЧАНАР, ҮР ДҮНГ БОДИТОЙ ҮНЭЛЖ, ЭРСДЭЛИЙГ УДИРДАЖ ЧАДАХГҮЙ БАЙНА

Төрийн захиргааны болон төрийн захиргааны төв байгууллага нь улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх геологийн судалгааны ажлыг төлөвлөхдөө холбогдох журмын заалтуудыг мөрдөж ажиллаагүй байна.

УТХ-өөр шинээр гүйцэтгэх ГСА-ыг УУС-ын 2015 оны 108 дугаар¹ тушаалаар баталсан “Улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх геологийн судалгааны ажлыг санхүүжүүлэх, гүйцэтгэх, үр дүнг тооцох журам” /цаашид УТХГГСАСГҮДТЖ/-ын 2² дахь заалтын дагуу төлөвлөж байсан бол УУХҮС-ын 2022 оны А/87 дугаар³ тушаалаар дээрх тушаалыг хүчингүйд тооцож журмыг шинэчилснээр, шинэчлэгдсэн журмын 3.1⁴ дэх заалтын дагуу төлөвлөхөөр тусгасан байна.

- АМГТГ болон ҮГА-аас 2018-2021 онуудад саналыг төсөвгүй хүргүүлсэн, холбогдох агентлаг, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, салбарын мэргэжлийн холбоод, эрдэм шинжилгээний байгууллага, эрдэмтэд, их, дээд сургуулиас саналыг авч нэгтгээгүй, ЭБМЗ-ийн “ГСАХСЗ”-ийн хурлаар хэлэлцүүлээгүй, ГСА-ыг ач холбогдлоор эрэмбэлээгүй, хугацаанд нь хүргүүлээгүй зэрэг нь УТХГГСАСГҮДТЖ-ын заалтуудыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй байна.
- 2018-2024 оны хооронд АМГТГ болон ҮГА-аас нийт 147,492.5 сая төгрөгийн төсөвтэй 101 ажлын саналыг УУХҮЯ-нд хүргүүлснээс 113,018.7 сая төгрөгийн төсөвтэй 58 ажлыг хасаж, нотлох баримтагүй 270,397.8 сая төгрөгийн төсөвтэй 63 ажлыг нэмж тусган нийт 347,990.9 сая төгрөгийн төсөвтэй 106 ажлын саналыг Сангийн яаманд хүргүүлсэн байна.
- Гэтэл УУХҮС-ын тушаалаар ГСА-ын тухайн жилийн төлөвлөгөөг батлахдаа 239,714.4 сая төгрөгийн төсөвтэй 63 ажлыг хасаж, 57,035.3 сая төгрөгийн төсөвтэй 38 ажлыг шинээр нэмж нийт 170,943.5 сая төгрөгийн төсөвтэй 81 ажлыг хэрэгжүүлэхээр баталсан байна.

Дээрх зөрчлүүд нь төрийн захиргааны болон төрийн захиргааны төв байгууллага геологийн судалгааны ажлын төлөвлөлтөд УТХГГСАСГҮДТ журмыг баримталдаггүй, удирдах албан тушаалтан судлагдаагүй ажлыг оруулж байгаа нь ашиг сонирхлын зөрчил үүсэх эрсдэлтэй байна.

Геологийн судалгааны ажлын үр дүнгээр 1:50000 масштабаар Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрийн 46.2 хувийг бүрхсэн ч Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн зорилтот түвшнээс 0.8 хувиар бага байна

Засгийн газрын 2020 оны 203 дугаар тогтоолоор баталсан “Засгийн газрын 2020-2024 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-нд 3.2.3⁵ зорилтын хүрээнд “1:50000-ны масштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажлын хэмжээг нэмэгдүүлж, нутаг дэвсгэрийн 47 хувийг хамруулна” гэсэн арга хэмжээний суурь түвшинг 2020 онд 40.7 хувьтай гэж баталсан байна.

- ҮАГ-аас 2023 оны “Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн гүйцэтгэлийн тайлан” аудитаар “1:50000-ны масштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажлын нийт нутаг дэвсгэрийн бүрхэлт” 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар 42.6 хувьтай гэсэн дүгнэлтийг гаргасан бөгөөд 2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар нийт нутаг дэвсгэрийн 46.2 хувь буюу 722,321.1 км.кв талбайг бүрхээд байгаа нь зорилтот үр дүнгээс 0.8 хувиар бага байна;

Үйл ажиллагааны стратегийн зарим чиг үүргийг албан тушаалын тодорхойлолтод тусгаагүйгээс үйл ажиллагаа бүрэн хэрэгжихгүй байх, боловсон хүчин, хүний нөөцөөр хангагдахгүй байх эрсдэл бий болжээ

¹ УУС-ын 2015 оны 06 дугаар сарын 12-ны өдрийн 108 дугаар “Журам шинэчлэх батлах тухай”.

² Хоёр. Геологийн судалгааны ажлыг төлөвлөх

³ УУХҮС-ын 2022 оны А/87 дугаар “Журам шинэчлэн батлах тухай”.

⁴ 3.1 Геологийн судалгааны ажлын төлөвлөлт, төсөв, төлөвлөгөө, даалгаврыг батлуулах

⁵ 3.2.3. Улсын төсвийн хөрөнгөөр хийгдэх геологи, судалгааны ажлыг эрчимжүүлж, эрдэс баялгийн нөөцийг нэмэгдүүлнэ.

Засгийн газрын 2016 оны 3⁶, 81⁷, 2018 оны 370⁸, 2020 оны 105⁹ дугаар тогтоолоор УУХҮЯ-ны зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр, үйл ажиллагааны стратеги, орон тооны хязгаарыг тус тус баталсан бөгөөд тогтоолуудтай холбогдуулан яамны “геологийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал хариуцсан зохион байгуулалтын бүтцийн нэгж”-ийн нэршил, үйл ажиллагааны стратегийн зорилт өөрчлөгдөж ирсэн байна.

- Засгийн газрын дээрх тогтоолуудаар үйл ажиллагааны стратеги болон газрын зарим чиг үүргийг өөрчлөн батлагдсантай холбогдуулан яамны ГБГ-т харьяалагдах албан тушаалуудад нэгжийн чиг үүрэг бүрэн хуваарилагдсан, орхигдсон эсвэл давхардсан эсэхийг тодорхойлоогүй, чиг үүргийн хуваарилалтын уялдааг хянаагүй, давхардал хийдлийг арилгаагүй байна.

Засгийн газрын 2020 оны 230 дугаар¹⁰ тогтоолоор УУХҮС-ын эрхлэх асуудлын хүрээнд Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг ҮГА-ыг байгуулж, мөн сайдын 2020 оны А-254 дүгээр тушаалаар “ҮГА-ны бүтцийн ерөнхий бүдүүвч, үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр”-ийг батлахдаа “Дэд дарга /ерөнхий геологи/” 1 гэж баталсан нь Засгийн газрын 2016 оны 4¹¹ дүгээр тогтоолын 6.2-т заасан чиглэлийг баримтлаагүй байна.

- ҮГА-ны даргын 2020 оны А/45¹², 2021 оны А/41¹³, 2022 оны А-02¹⁴ дугаар тушаалаар ҮГА-ны бүтэц, орон тооны нэршлийг өөрчилсөн нь ЗГАЭБТХ-ийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3 “Тухайн агентлагийн чиг үүрэгт хууль тогтоомжоор өөрчлөлт орсноос бусад тохиолдолд үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр болон зохион байгуулалтын бүтцэд өөрчлөлт оруулахыг хориглоно.” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна
- УУХҮС-ын 2020 оны А-254 дүгээр тушаалаар баталсан “ҮГА-ны бүтцийн ерөнхий бүдүүвч, үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр”-т тусгаасан ҮГА-т харьяалагдах албан тушаалуудад нэгжүүдийн чиг үүрэг бүрэн хуваарилагдсан, орхигдсон эсвэл давхардсан эсэхийг тодорхойлоогүй, чиг үүргийн хуваарилалтын уялдааг хянаагүй, албан хаагчдын АТТ-д нэгжийн зарим чиг үүргийг бүрэн тусгаагүй, мөн сайдын 2023 оны А/88 дугаар тушаалаар оруулсан нэмэлт, өөрчлөлттэй холбогдуулан 2023 оны 3 дугаар сараас хойш холбогдох алба хаагчдын АТТ-д өөрчлөлт оруулаагүй, Төрийн албаны зөвлөлийн 2019 оны 03 дугаар тогтоолоор баталсан “Албан тушаалын тодорхойлолт боловсруулах нийтлэг журам”-ын 2.415-д тус тус заасныг зөрчсөн байна.

ГСА-ын гүйцэтгэгчийг 2018-2024 онд сонгон шалгаруулах явцад зарим гүйцэтгэгчийн үйл ажиллагааны чиглэл нь хүчингүй төлөвтэй байхад сонгон шалгаруулсан байна

2018-2024 онд үнэлгээний хорооны 2 гишүүнээр ТББ-ын төлөөлөл болон ХХК-ын захирлыг томилсон нь ТБОНӨХБАУХАТ хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.4.¹⁶ шинэчилсэн найруулгын 50 дугаар зүйлийн 50.4¹⁷ дэх заалтыг хангасан хэдий ч, 2018, 2020 онд байгуулагдсан үнэлгээний хорооны 2 гишүүн нь гүйцэтгэгч сонгон шалгаруулах явцад “ТБОНӨХБАУХАТХ-ийг хэрэгжүүлэх суурь мэдлэг олгох гэрчилгээ”-тэй болсон нь тус хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.3.1¹⁸ дэх заалттай нийцээгүй байна.

⁶ Засгийн газрын 2016 оны 07 дугаар сарын 27-ны өдрийн 3 дугаар “Яамдын зохион байгуулалтын бүтэц, орон тооны хязгаар батлах тухай”,
⁷ Засгийн газрын 2016 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдрийн 81 дүгээр “Зарим яамдын үйл ажиллагааны стратеги, бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр батлах тухай”,

⁸ Засгийн газрын 2018 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдрийн 370 дугаар “Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны үйл ажиллагааны стратеги, бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр, зохион байгуулалтын бүтцийг батлах тухай”,

⁹ Засгийн газрын 2020 оны 09 дүгээр сарын 16-ны өдрийн 105 дугаар “Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр, бүтэц, орон тооны хязгаар батлах тухай”.

¹⁰ Засгийн газрын 2020 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдрийн 230 дугаар “Агентлаг байгуулах тухай” тогтоол.

¹¹ Засгийн газрын 2016 оны 07 дугаар сарын 27-ны өдрийн 4 дүгээр “Засгийн газрын агентлагийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” тогтоол

¹² Үндэсний геологийн албаны даргын 2020 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн А/45 дугаар “Бүтэц, орон тооны нэршил өөрчлөн батлах тухай” тушаал

¹³ Үндэсний геологийн албаны даргын 2021 оны 09 дүгээр сарын 13-ны өдрийн А/41 дүгээр “Бүтэц, орон тооны нэршил өөрчлөн батлах тухай” тушаал

¹⁴ Үндэсний геологийн албаны даргын 2022 оны 01 дүгээр сарын 31-ний өдрийн А-02 дугаар “Бүтэц, орон тооны нэршил өөрчлөн батлах тухай” тушаал

152.4.Ажлын байрны шинжилгээг хийхдээ дараах үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ:

2.4.1.байгууллагын үндсэн зорилго, зорилт, хууль тогтоомжид тусгагдсан чиг үүрэгүүд нэгжийн чиг үүрэгүүдэд бүрэн хуваарилагдаж орсон эсэхийг тодорхойлж, давхардал хийдлийг арилгах;

2.4.2.нэгжийн чиг үүрэг нь тухайн нэгжид харьяалагдах албан тушаалуудад албан ёсоор бүрэн хуваарилагдсан, орхигдсон эсвэл давхардсан эсэхийг тодорхойлж, чиг үүргийн хуваарилалтын уялдааг хянан, давхардал хийдлийг арилгах;

¹⁶ 47.4. “Худалдан авах ажиллагааны ил тод байдлыг хангах зорилгоор үнэлгээний хорооны бүрэлдэхүүнд тухайн салбарын мэргэжлийн холбоодын төлөөлөл, хувийн хэвшлийн, эсхүл төрийн бус байгууллагын хоёроос доошгүй төлөөлөгч, нийслэл болон улсын зэрэглэлтэй хотоос бусад орон нутагт аймаг, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас томилсон иргэн, Засаг даргын Тамгын газрын ажилтныг оролцуулна”

¹⁷ 50.4 Үнэлгээний хорооны гишүүний гуравны нэгээс доошгүй нь захиалагчаас хараат бус гишүүн байна

¹⁸ 47.3.1.худалдан авах ажиллагааны чиглэлээр, эсхүл тухайн бараа, ажил, үйлчилгээнд холбогдох салбарт мэргэшсэн байх

Гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах явцад 156,343.5 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 74 ГСА-аас 3 ажилд дараах 2 хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааны чиглэл нь хүчингүй төлөвтэй байхад сонгон шалгаруулж, гэрээ байгуулжээ.

Яамны хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газрын хяналтын үр нөлөө хангалтгүйгээс Геологийн бодлогын газар болон Үндэсний геологийн албаны үйл ажиллагааны эрсдэлийг удирдлага хангалтгүй байна

Яамны ХШҮДАГ-аас 2018-2022, 2024 онд УТХ-өөр гүйцэтгэх ГСА-ын хэрэгжилтэд тухайлсан төлөвлөгөөт шалгалтыг хийгээгүй, харин 2023 онд УУХҮЯ-ны СХГ-аас УТХ-өөр гүйцэтгэх ГСА-ын хэрэгжилтэд, ХШҮДАГ-аас ҮГА-ны үйл ажиллагаанд тус тус шалгалт хийсэн байна

2018-2021 онд УУХҮЯ-ны ТНБД-ын баталсан удирдамжийн дагуу 104, 2022-2023 онд ҮГА-ны даргын удирдамжийн дагуу 53, нийт 157 (давхардсан тоогоор) ажилд хээрийн шуурхай хяналтыг хэрэгжүүлсэн ч ЭБМЗ-ийн ГСАХСЗ-ийн хурлаар 2 ажлын тайланг буцааж, 7 ажлын үр дүнгийн тайланг засвартай хүлээн авсан нь шуурхай хяналтын үр нөлөө хангалтгүй байна.

Үндэсний геологийн алба нь Монголын стратиграфийн комисс, Улсын зургийн Редакцтай нууцлалын гэрээ байгуулаагүйгээс геологийн судалгааны ажлын үр дүнгийн мэдээлэл алдагдах эрсдэлийг үүсгэж байна.

МСК, РЗ-ийн үйл ажиллагаанд дүн шинжилгээ хийхэд МСК-ын дүрмийн 2.2, 5.1 дэх заалтыг хэрэгжүүлээгүйгээс геологийн судалгааны ажлын үр дүнгийн мэдээлэл алдагдах эрсдэлийг үүсгэж, комиссоос өгсөн санал шүүмж, засвараа эргэж хянахгүйгээр ГСА-ын үр дүнгийн тайланг ЭБМЗ-ийн ГСАХСЗ-ийн хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн байна. Тухайлбал:

- МСК нь 2021-2022 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг батлуулаагүй нь УУХҮС-ын 2019 оны А/73¹⁹ дугаар тушаалаар баталсан дүрмийн 5.1, ҮГА-ны даргын 2021 оны А/22²⁰, 2023 оны А/04²¹, А/11²² дүгээр тушаалаар баталсан дүрмийн 5.1-т заасан "...Комисс нь үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, төсвийн саналыг тухайн оны нээдүгээр улиралд багтаан Үндэсний геологийн албаар хянуулж, төрийн захиргааны төв байгууллагаар батлуулан хэрэгжүүлнэ" гэх заалтыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй;
- Комиссын гишүүд нууцлалын гэрээг 2022-2023 онд ҮГА-тай байгуулаагүй нь ҮГА-ны даргын 2021 оны А/22, 2023 оны А/04, А/11 дүгээр тушаалаар баталсан дүрмийн 2.2-т заасан "Комиссын бүрэлдэхүүн ажиллах хугацаандаа ҮГА-тай мэдээлэл нууцлалын гэрээ байгуулсан байх ба комиссын бүрэлдэхүүнээс чөлөөлөгдсөнөөс хойш гэрээнд хамаарах заалт 3 жил хүчинтэй үргэлжилнэ" гэсэн заалтыг хэрэгжүүлээгүй;
- РЗ нь 2022-2024 онд ажиллах хугацаандаа ҮГА-тай мэдээлэл нууцлалын гэрээ байгуулаагүй нь ҮГА-ын даргын 2021 оны А/32, 2024 оны А/13 дугаар тушаалаар баталсан журмын 2.4-т заасан "Редакцын зөвлөлийн бүрэн бүрэлдэхүүн ажиллах хугацаанд Геологийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болох Үндэсний геологийн албатай мэдээлэл нууцлалын гэрээ байгуулах ба зөвлөлийн бүрэлдэхүүнээс чөлөөлөгдсөнөөс хойш гэрээнд хамаарах заалт 3 жил хүчинтэй үргэлжилнэ" гэсэн заалтыг хэрэгжүүлээгүй;

Геологийн судалгааны асуудал хэлэлцэх салбар зөвлөлийн үйл ажиллагаа дүрмээр хүлээсэн чиг үүргээ бүрэн хэрэгжүүлээгүй байна

УУХҮС-ийн 2016 оны 23, 2018 оны А/46, 2021 оны А/25, А/195 дугаар тушаалаар баталсан ЭБМЗ-ийн дүрэмд заасан "Геологийн судалгааны асуудал хэлэлцэх салбар хуралдаан"-аар хэлэлцүүлэх дараах асуудлуудыг огт хэлэлцэж байгаагүй байна. Үүнд:

¹⁹ УУХҮС-ын 2019 оны 08 дугаар сарын 19-ний өдрийн А/173 дугаар "Монголын стратиграфийн комисс байгуулах тухай" тушаал

²⁰ ҮГА-ны даргын 2021 оны 03 дугаар сарын 26-ны өдрийн А/22 дугаар "Монголын стратиграфийн комиссын бүрэлдэхүүнийг байгуулах тухай" тушаал

²¹ ҮГА-ны даргын 2023 оны 02 дугаар сарын 27-ны өдрийн А/04 дүгээр "Монголын стратиграфийн комиссын бүрэлдэхүүнийг томилох тухай" тушаал

²² ҮГА-ны даргын 2023 оны 05 дугаар сарын 31-ний өдрийн А/11 дүгээр "Монголын стратиграфийн комиссын ажиллах дүрэм, байнгын гишүүдийн бүрэлдэхүүнийг томилох тухай" тушаал

- ЭБМЗ-ийн дүрэмд заасан Геологийн судалгааны асуудал хэлэлцэх салбар хуралдаанаар хэлэлцэх "...төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх геологийн судалгааны ажилд хэрэглэх нормын төслийг хэлэлцэх...", "геологийн судалгааны төсөл, тайлан, ажлын арга, аргачлал, ангилал, түүнд тавигдах шаардлага, заавар, зөвлөмж, дүрэм журмын төслийг хэлэлцэх" асуудал, чиглэлийг 54 удаагийн салбар хуралдааны хэлэлцэх асуудал, хурлын дэгт огт тусгаагүйгээс 2018 оноос хойш сүүлийн 6 жилийн хугацаанд судалгааны ажилд хэрэглэх нормын төсөл, холбогдох арга, аргачлал, заавар, дүрэм, журмын төслийг хэлэлцээгүй байна.

ЭБМЗ-ийн "Геологийн судалгааны асуудал хэлэлцэх салбар зөвлөл"-ийн зарим гишүүдийн зөвлөлийн хуралд суусан ирцийн бүртгэлгүй, хурлын дэг нь батлагдаагүй, зөвлөлийн зарим гишүүд (төрийн байгууллагаас томилогдсон) хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар хуралдаанд оролцох боломжгүй хүсэлтийг бичгээр мэдэгдээгүй, "Ашиг сонирхлын зөрчилгүй гэдгээ илэрхийлэх, зөрчил үүссэн тухай мэдэгдэл"-ийг гаргаагүй, зөвлөлийн зарим гишүүд нь хэлэлцэж байгаа асуудалтай холбогдуулан тухайн гишүүн ашиг сонирхлын зөрчилтэй гэдгийг илэрхийлэх баримтгүй нь тухайн тайланг хэлэлцэхэд нөлөөлөл үүсэх эрсдэлтэй байна

БҮЛЭГ 2. ГЕОЛОГИЙН ХАЙГУУЛЫН АЖЛЫН ТӨСВИЙН НОРМЫН ЛАВЛАХ НЬ ӨНӨӨГИЙН ШААРДЛАГЫГ ХАНГАХГҮЙ БАЙНА.

Геологийн хайгуулын ажлын төсвийн нормын лавлах 1988 онд баталсан бөгөөд өнөөгийн шаардлагыг хангахгүй, 1 км.кв-д хийгдэх ажлын өртөг болон зардлын хэт ялгааг үүсгэж байна

СЭЗС, ҮХС-ын 2001 оны 187/76 дугаар тушаалаар баталсан "Улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх геологийн судалгааны ажлыг төлөвлөх санхүүжүүлэх, хэрэгжилтэд нь хяналт тавих журам"-ын 2.5²³-т "Геологийн судалгааны ажлын төсөл төсөв зохиоход хэрэглэгдэх "Геологи, хайгуулын ажлын төсвийн нормын лавлах", "Геологи хайгуулын ажилд хэрэглэгдэх ... нэгдсэн норм"-д өөрчлөлт оруулах ... баталж мөрдүүлнэ" гэж заасан ч өнөөдрийг хүртэл боловсруулж, батлуулаагүй байна.

Дээрх журмын 2.5 дахь заалтыг хэрэгжүүлээгүйгээс өнөөдрийг хүртэл (тухайн үеийн нэршлээр) БНМАУ-ын Эрчим хүч, уул уурхайн үйлдвэр, геологийн яамны сайдын 1988 оны 329 дүгээр тушаалаар батлагдсан Геологи үйлдвэр шинжилгээний институтийн эдийн засгийн сектороос боловсруулсан "Геологийн хайгуулын ажлын төсвийн нормын лавлахыг ашиглаж байгаа гэх боловч 2018-2024 оны хооронд тус лавлахаар ГСА-ын төсөвт өртгийг хэрхэн тооцож гаргасан нотлох баримтгүй байна

УТХ-өөр санхүүжүүлэх геологийн судалгааны ажлын төсөвт өртгийг ямар норм, аргачлалыг үндэслэн тооцоолсон нь тодорхойгүйгээс гүйцэтгэгч бүрийн геологийн судалгаа, зураглалын ажилд зарцуулагдсан 1км² талбайн өртөг болон зардал үнийн хэт ялгаатай байна. Дээрх байдал нь 1988 оны "Геологийн хайгуулын ажлын төсвийн нормын лавлах өнөөгийн шаардлагыг хангахгүй болсныг илтгэж байна.

- ГСА-ын 1 км.кв талбайд зарцуулах зардлын өртөг 2014-2018 онд 193.4 мянган төгрөг, 2019-2020 онд 302.4 мянган төгрөг буюу өмнөх жилүүдээс 40 хувь, 2021-2022 онд 455.2 мянган төгрөг буюу 58 хувиар өссөн байна.
- Хээрийн судалгааны ажлын үед геологич хооронд 500 метр зайтайгаар хээрийн маршрут хийх явцад геологич шинээр ашигт малтмал тогтоох дээжлэлт судалгаа, хувирал өөрчлөлт, геологийн хурдас чулуулаг, хил зааг, худаг ус, геоэкологи зэрэг ажиглалт судалгааг талбай дээр гүйцэтгэх 1км.кв-ын ажлын өртөг, зардал нь үнийн хэт ялгаатай байна
- 1 ширхэг шлих²⁴ дээж авах тоог 1км.кв-д ноогдох шлих сорьцын тоотой харьцуулахад тухайн жилүүдэд зэрэг эхэлсэн төслүүдийн шлихийн сорьцын болон нийт шлихийн сорьцын 1км.кв талбайд ноогдох дунджаас 1-3 дахин бага байгаа нь шинээр ашигт малтмалуудын сарнилын хүрээ, шороон илрэл илрэх боломж хумигдах цаашилбал судалгааны ажил дутуу, төслийн үр дүн, чанарт нөлөө үзүүлэхээр байна

²³2.5. Геологийн судалгааны ажлын төсөл төсөв зохиоход хэрэглэгдэх "Геологи, хайгуулын ажлын төсвийн нормын лавлах"-ын цаг зарцуулалт, "Геологи хайгуулын ажилд хэрэглэгдэх гол нэр төрлийн материалын зарцуулалт, бага үнэтэй түргэн элэгдэх зүйл, ээлжийн тоноглол, багаж хэрэгслийн элэгдлийн нээгдсэн норм"-д өөрчлөлт оруулах асуудлыг төсвийн төсөл боловсруулахаас өмнө Ашигт малтмалын хэрэг эрхлэх газар нь Санхүү, эдийн засгийн яамтай тохиролцож, АМХЭГ-ын Эрдэс баялгийн зөвлөлөөр хэлэлцэн протоколыг үндэслэн АМХЭГ-ын даргын тушаалаар баталж мөрдүүлнэ.

²⁴ Шлихийн сорьцолтын зардал, нэгжийн талбайд тархсан жалгааны сүвсгэр хурдасны бага зөөгдөлтэй, ул чулууны дээд талын 2 үеийн доод талаас 80-100 см хүртэл ухаж 20-25 кг шороог авч усаар угааг зайлах байдлаар хүнд эрдсийг ялган авч эрдсүүдийг шинжлэн судалдаг.

- Уулын ажлын 1м.куб уулын ажлыг ухах, буцааж булах нөхөн сэргээх зардалд дүн шинжилгээ хийхэд 2014-2025 онд дунджаар 4.4-50.9 мянган төгрөгийн хооронд харилцан адилгүй буюу 11 дахин хэлбэлзэж байна
- Суурин боловсруулалтын ажлын 1 км.кв талбайд ноогдох хүн/өдөрт дүн шинжилгээ хийхэд 2014-2018 онд 30.0-34.0 мянган төгрөгийн цалинтай байсан бол 2019-2025 онд 45.0-62.0 мянган төгрөг болж өссөн байна
- Тээврийн зардал, нэгжийн өртөг нь гүйцэтгэх үүрэг чиглэлээрээ хүн тээвэр, үйлдвэрийн тээвэр, ачаа тээвэр гэсэн байдлаар ангилагдана. Судалгааны ажил хэрэгжсэн жилүүдэд А92 бензин болон Дизель түлшний үнийг харьцуулахад 1км.кв талбайд ноогдох тээврийн зардал харилцан адилгүй байна
- Томилолтын зардал 2014-2022 онд 1 өдөрт 9.6-14.2 мянган төгрөг буюу дунджаар 11.5 мянган төгрөг байгаа нь Сангийн сайдын 2024 оны А/52 дугаар “Дотоод албан томилолтын зардлын хэмжээг шинэчлэн батлах тухай” тушаалаар баталсан суманд тооцох байр /60.0/, хоол /30.0/-ны зардлаас 84.2 хувиар бага байгаа нь ГСА-ын талбайд ажиллах хүний нөөцийн хомсдолд орох, ажил чанаргүй хийгдэх, томилолтоор ажиллах хоногийн тоог хийсвэрээр өсгөх зэрэг эрсдэл үүсэхээр байна.

Геологийн судалгааны ажлын санхүүжилтийг тухайн жилийн гүйцэтгэлд үндэслэн олгосон ч геологийн судалгааны ажлын аргачлал, хяналтын зардлаар суутгаж авсан дүнгээс 162.3 сая төгрөгийг журмын дагуу зарцуулаагүй байна

УТХ-өөр 2018-2024 онд 187,960.5 сая төгрөгийн дүнтэй 89 ажлаас 46,116.2 сая төгрөгийн дүнтэй 22 ажил нь 2014 он, 141,844.3 сая төгрөгийн дүнтэй 67 ажил 2018 оноос эхлэн шинээр хэрэгжүүлэхээр гэрээг байгуулсан бөгөөд үүнээс 2 хувийг 1:50000 геологийн зураглал ерөнхий эрлийн, 22 хувийг ашигт малтмалын, 21 хувийг геофизикийн, 12 хувийг эрэл үнэлгээний, 11 хувийг геологийн бусад төрлийн, 3 хувийг геохимийн, 2 хувийг геоэкологийн судалгааны ажил эзэлж байна.

График 4. Нийт геологийн судалгааны ажлын төрлүүдийн эзлэх хувь

2018-2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар нийт 89 ажилд 140,855.0 сая төгрөгийн гүйцэтгэлээс гүйцэтгэгчид 113,472.9 сая төгрөгийг олгосон байна.

Хүснэгт 18. УТХ-өөр 2018-2024 онд хэрэгжсэн ажлуудын төсөвт өртөг

/сая.төг/

№	Төслийн Ангилал	Төсөл арга хэмжээ		2018-2024 оны		
		Тоо	Хувь	Гэрээний дүн	Нийт гүйцэтгэл	Санхүүжүүлсэн дүн
1	1:50000 геологийн зураглал, ерөнхий эрэл	56	29%	60,570.7	50,053.0	43,515.5
2	Ашигт малтмалын судалгаа	8	22%	41,049.6	36,419.0	30,397.4
3	Геофизикийн судалгаа	3	21%	36,166.1	11,351.0	3,407.6
4	Эрэл үнэлгээ	4	11%	21,081.1	15,837.0	12,641.7
5	Геологийн бусад төрлийн суурь судалгаа	12	11%	20,314.0	19,083.0	16,671.0
6	Геохимийн судалгаа	2	3%	4,532.0	4,196.0	3,265.2
7	Геоэкологийн судалгаа	4	2%	4,246.0	3,916.0	3,575.0
8	Нийт бүгд	89	100	187,960.5	140,855.0	113,472.9

Эх сурвалж: УГА-аас ирүүлсэн ажлын гүйцэтгэлийн мэдээлэл

ГСА-ын аргачлал, хяналтын зардлыг төвлөрүүлэх, төвлөрүүлсэн орлогыг зарцуулах зардлын төсвийг батлах, батлагдсан төсвийн зарцуулалтыг мэдээлэх ажлыг УУС-ын 2015 оны

108 дугаар тушаалаар баталсан журмын 3.14²⁵, 3.15²⁶, 3.16²⁷, 3.17²⁸ дахь заалтын дагуу хэрэгжүүлж байсан бол УУХҮС-ын 2022 оны А/87 дугаар тушаалаар дээрх тушаалыг хүчингүй болгож, шинэчлэгдсэн журмын 3.2.18²⁹, 3.2.19³⁰, 3.2.21³¹, 3.2.22³², 3.2.23³³ дахь заалтын дагуу зохицуулахаар тусгажээ.

УУХҮЯ-ны ТНБД болон ҮГА-ны даргын 2018-2024 оны тушаалаар аргачлал, хяналтын санхүүжилтээс нийт 4,675.7 сая төгрөгийг төвлөрүүлэхээр төлөвлөсөн ч аудитад ирүүлсэн санхүүгийн анхан шатны баримтаар 2,492.5 сая төгрөгийг төвлөрүүлж, 1,403.0 сая төгрөгийг зарцуулсан байна

- 2018-2021 онд аргачлал, хяналтын зардлаас 1,731.2 сая төгрөгийг 67 (давхардсан тоогоор) төрлийн ажилд зарцуулахаар төлөвлөсөн ба түүний 1,575.5 сая төгрөгийн дүнтэй 55 ажил нь УУС-ын 2015 оны 108 дугаар тушаалаар баталсан журамд нийцсэн бол 155.7 сая төгрөгийн дүнтэй 12 ажлын төлөвлөлт, төлөвлөгөөнд тусгасан 3 ажилд 53.1 сая төгрөг, төлөвлөгөөнд тусгаагүй 1 ажилд 90 сая төгрөг зарцуулсан нь журмын 3.14, 3.15 дахь заалттай нийцээгүй байна
- 2022-2024 онд аргачлал, хяналтын зардлаас 2,944.4 сая төгрөгийг 95 (давхардсан тоогоор) төрлийн ажилд зарцуулахаар төлөвлөж үүнээс 2,579.3 сая төгрөгийн дүнтэй 83 ажил нь УУХҮС-ын 2022 оны А/87 дугаар тушаалаар баталсан журамд нийцсэн бол 365.1 сая төгрөгийн дүнтэй 12 ажлын төлөвлөлт, 2022-2023 онд төлөвлөгөөнд тусгасан 35.3 сая төгрөгийн дүнтэй 1 ажил, төлөвлөгөөнд тусгаагүй 1 ажилд 19.7 сая төгрөгийг зарцуулсан нь журмын 3.2.18, 3.2.19, 3.2.22 дахь заалттай нийцээгүй байна

Үндэсний геологийн алба шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг бүрэн хангаагүй байна

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1³⁴-т хамаарах байгууллага болох УУХҮЯ нь 2018-2019 онд хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1³⁵, 6.4³⁶-т заасан мэдээллийг хуулиар тогтоосон хугацаанд мэдээлээгүй байна

Харин ҮГА нь 2022-2024 онд хуулийн 6.3³⁷, 6.4-т заасан мэдээллийг дутуу болон огт байршуулаагүй байна

УУХҮЯ-ны ХШҮДАГ³⁸-аас 2018-2022 онд Шилэн дансны хөтлөлтөд хяналт хэрэгжүүлээгүй, харин 2023 онд яамны болон харьяа байгууллагуудын 2023 оны 3 дугаар улирлын байдлаарх Шилэн дансны хөтлөлтийг шалгасан тайланд дээрх зөрчлүүдийг бүрэн илрүүлээгүй нь ТТХ-ийн 4.1.49³⁹ "...төсвийн хөрөнгийг зүй зохистой, үр ашигтай зарцуулах, эрсдэлийн удирдлагаар хангах ..." чиг үүргээ хэрэгжүүлж чадаагүй байна

²⁵ 3.14. ГСА-ын хэрэгжилтийн явцад төрийн захиргааны төв байгууллагаас томилсон шуурхай хяналтын комисс (цаашид "комисс" гэх) болон Монголын стратиграфийн комисс (цаашид "МСК" гэх)-ын ажлын зардал, мөн хяналт тавихад шаардагдах багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж авах, ажлын гүйцэтгэлийг хэмжин шалгах, судалгааны явцад гарсан маргаантай асуудлыг шийдвэрлэхээр дээж, сорьц авч лабораторийн шинжилгээ хийлгэх, ГСА-тай холбоотой арга аргачлал, заавар, зөвлөмж, норм боловсруулах, үр дүнгийн тайланд шүүмж бичүүлэх, ГСА-ыг үр дүнтэй гүйцэтгэж, тайлан ЭБМЗ-өөр амжилттай буюу онц сайн хамгаалсан гүйцэтгэгчийг урамшуулан шагнах зэрэгт зориулан зарцуулах аргачлал, хяналтын зардлыг төсөл тус бүрийн өөрийн хүчээр гүйцэтгэх ажлын нийт дүнгийн 2.0 хүртэл хувьтай тэнцэх хөрөнгийг төсөл гүйцэтгэгчээс төрийн захиргааны төв байгууллагын ГСА-ын аргачлал хяналтын зардлын дансанд төвлөрүүлэн зарцуулна.

²⁶ 3.15. Төрийн захиргааны байгууллага нь мэргэжлийн холбоод, их, дээд сургууль, эрдэмтэдтэй хамтран салбарын боловсон хүчнийг давтан сургах, дадлагажуулах зорилгоор хээрийн болон танхимын сургалтыг зохион байгуулахад аргачлал хяналтын зардлаас жил бүр тодорхой хэмжээний төсвийг зарцуулна.

²⁷ 3.16. ГСА-ын тухайн жилийн аргачлал хяналтын зардлын төсвийг төрийн захиргааны байгууллагаас ирүүлсэн саналыг үндэслэн төрийн захиргааны төв байгууллагын Төрийн нарийн бичгийн дарга батална.

²⁸ 3.17. Батлагдсан аргачлал хяналтын зардлын төсөв болон төрийн захиргааны байгууллагаас ирүүлсэн холбогдох баримт, материалыг үндэслэн ГСА-ын аргачлал хяналтын зардлын санхүүжилтийг төрийн захиргааны төв байгууллага хянан олгож зарцуулалтыг төсөл гүйцэтгэгч нарт мэдээлнэ.

²⁹ 3.2.18. Шуурхай хяналт, хээрийн материал хүлээн авах, судалгааны ажлын явцад гарсан маргаантай асуудлыг шийдвэрлэх, ГСА-ын арга, аргачлал, заавар, зөвлөмж, норм боловсруулах, хэвлэн нийтлэх, хурал, зөвлөгөөн, хэлэлцүүлэг зохион байгуулах, хяналтад шаардагдах тоног төхөөрөмж, багаж худалдан авах, МСК, РЗ, ЭБМЗ-ийн геологийн судалгааны асуудал хэлэлцэх салбар зөвлөлийн үйл ажиллагаа, гишүүд, шинжээчийн зардал, ГСА-ыг чанартай гүйцэтгэсэн гүйцэтгэгчийг урамшуулан шагнах зардлыг ГСА-ын аргачлал, хяналтын зардлаас санхүүжүүлнэ.

³⁰ 3.2.19. Салбарын хүний нөөцийг давтан сургах, дадлагажуулах, танхим, цахим болон хээрийн сургалт зохион байгуулах, салбарын үйл ажиллагааг олон нийтэд сурталчлан танцуулах, мэргэжил, арга зүйн зөвлөлдөх хурал, зөвлөгөөнд оролцох ажлыг ГСА-ын аргачлал, хяналтын зардлаас санхүүжүүлнэ.

³¹ 3.2.21. ҮГА нь гүйцэтгэгчийн сар бүрийн ажлын санхүүжилтийг олгохдоо гүйцэтгэлд тусгасан өөрийн хүчээр хийсэн, НӨАТ тооцсон ажлын 2 хувьтай тэнцэх дүнг ГСА-ын аргачлал хяналтын дансанд суутган төвлөрүүлнэ.

³² 3.2.22. ГСА-ын аргачлал, хяналтын зардлаас энэ журмын 3.2.18, 3.2.19-д заасан зардлыг санхүүжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, төсвийг ҮГА-ны дарга баталж, энэ журамд нийцүүлэн Сангийн яамнаас зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр санхүүжилтийн эрхийг нээлгэн зарцуулна.

³³ 3.2.23. ҮГА нь ГСА-ын аргачлал, хяналтын зардлын санхүүжилтийн тайланг байгууллагын шилэн дансанд тогтмол байршуулж нийтэд мэдээлнэ.

³⁴ 3.1.1.төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд;

³⁵ 6.1.Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ:

³⁶ 6.4.Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ:

³⁷ 6.3.Энэ хуулийн 6.1.2-т заасан мэдээлэл дараах байдлаар илэрхийлэгдсэн байна:

³⁸ Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.10. өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх.

³⁹ 4.1.49."дотоод аудит" гэж төсвийн хөрөнгийг зүй зохистой, үр ашигтай зарцуулах, эрсдэлийн удирдлагаар хангахад чиглэсэн төсвийн дотоод хяналтын үйл ажиллагааг;

Геологи, уул уурхай, эрдэс баялгийн мэдээллийн санг эрхлэх үйл ажиллагааны журмыг шинэчлэх шаардлага бий болжээ

ҮГА-ны ГМТ нь үйл ажиллагааны чиг үүргийн хүрээнд ҮГА-ны цахим хуудас [/https://ngs.gov.mn/](https://ngs.gov.mn/)-аар дамжуулан “Үндэсний геологи, эрдэс баялгийн мэдээллийн сан”-г хөтөлдөг бөгөөд тус сан нь 6 системээс бүрдэж байна

1. Геомэдээллийн портал /Иргэд, олон нийтэд зориулсан Геомэдээлэл түгээх портал/ Монгеокат, Монгеомин, Монгеокол системүүдийг нэгтгэсэн портал бөгөөд 2 нь нээлттэй, 1 нь зорилтод хэрэглэгчдэд зориулсан байна
2. Монгеокат /Веб газарзүйн мэдээллийн систем/ олон нийтэд нээлттэй систем бөгөөд аудитаар түүвэрт хамруулсан ажлуудыг нягтлахад гэрээг дүгнэж, архивд тушаагдсан 29 ажлаас 1 ажлын үр дүнгийн мэдээллийг оруулаагүй байна
3. Монгеокол систем /Хээрийн судалгааны Геомэдээллийг цуглуулах систем/-д нийт 49 ажлын мэдээллийг оруулсан байна
4. Монгеомин систем ашигт малтмалын ордын нөөцийн бүртгэл, нэгдсэн тэнцлийг гаргах систем нь зорилтод хэрэглэгчдэд зориулсан (нэвтрэх нэр, нууц үг шаарддаг) байна.
5. Геомэдээллийн систем /Геомэдээллийг цахимаар бүртгэх систем/ нь зорилтод хэрэглэгчдэд зориулсан (нэвтрэх нэр, нууц үг шаарддаг) байна.
6. Монгеоохр /Хээрийн хөтөч аппликейшн/ нь бүх түвшний хүмүүст зориулагдсан таних мэдэхүйн зориулалттай байна

УУХҮС-ын 2018 оны А/19 дугаар тушаалаар "Геологи, уул уурхай, эрдэс баялгийн мэдээллийн санг эрхлэх үйл ажиллагааны журам"-ыг баталсан бөгөөд 2020 оны А-321 дүгээр тушаалаар дээрх журамд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар байгуулагдсан ажлын хэсэг нь одоог хүртэл журамд нэмэлт, өөрчлөлт оруулаагүй, геомэдээллийн санг эрхлэх үйл ажиллагаанд мөрдөгдөж байсан “Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хууль”-ийг шинэчлэн, найруулснаар 2021 оны 12 сарын 17-ны өдрөөс “Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль”-ийг дагаж мөрдөхөөр болсон байна.

МЭРГЭЖЛИЙН ГЕОЛОГИЧДООС АВСАН САНАЛ, АСУУЛГЫН ДҮН:

Аудитын явцад Геологийн салбарт Геологийн зураглал, ерөнхий эрэл, ГСА, тэдгээртэй адилтгах бусад судалгааны ажлыг гүйцэтгэж байсан зөвлөх, мэргэшсэн геологич нийт 20 хүнээс 8 чиглэлээр санал асуулгыг авч дүн шинжилгээ хийхэд судалгааны 8 асуулт тус бүрд "Хангалттай" гэсэн хариултыг 2-9 хүн буюу 10-45 хувь нь, "Хангалттай бус", "Хангалтгүй" гэсэн хариултыг 11-18 хүн буюу 55-90 хувь нь хариулсан байна. Үүнд:

Хүснэгт 21. Санал асуулга, хариултын нэгтгэл

№	Асуулгын агуулга	Судалгаанд хамрагдсан хүний тоо	Хангалттай хариулт өгсөн		Хангалтгүй хариулт өгсөн	
			Хүний тоо	Эзлэх хувь	Хүний тоо	Эзлэх хувь
1	“Улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэж буй 1:50 000 -ны геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажил түүнтэй адилтгах геологийн судалгааны ажлын төлөвлөлт, даалгавар нь үндэслэлтэй байна уу?	20	8	40 хувь	12	60 хувь
2	УТХ-өөр гүйцэтгэж буй 1:50 000 -ны геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажил түүнтэй адилтгах геологийн судалгааны ажлын үр дүн, чанарт бодит хяналт хэрэгжүүлж байна уу?	20	7	35 хувь	13	65 хувь
3	УТХ-өөр гүйцэтгэж буй 1:50 000 -ны геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажил, түүнтэй адилтгах ГСА нь батлагдсан заавар, тавигдах шаардлага, арга аргачлалд нийцүүлж үр дүн бодитоор гаргаж байна уу?	20	5	25 хувь	15	75 хувь
4	УТХ-өөр гүйцэтгэж буй 1:50 000 -ны геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажил түүнтэй адилтгах геологийн судалгааны ажлын төслийн төлөвлөлтөд мэргэжлийн байгууллага, судлаачдаас санал авч, оновчтой хийж байгаа талаарх таны үнэлэмж?	20	5	25 хувь	15	75 хувь
5	УТХ-өөр гүйцэтгэж буй 1:50 000 -ны геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажил түүнтэй адилтгах геологийн судалгааны ажил гүйцэтгэх мэргэжлийн боловсон хүчний нөөцийн талаар таны үнэлэмж?	20	5	25 хувь	15	75 хувь
6	УТХ-өөр гүйцэтгэж буй 1:50 000 -ны геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажил түүнтэй адилтгах геологийн судалгааны ажилд хэрэглэх норм нь төслийн төсөвт өртөг зохиох, төслийн гүйцэтгэлийг гаргах, төсвийн тодотгол хийх зэрэгт шаардлага хангаж байна уу?	20	2	10 хувь	18	90 хувь
7	УТХ-өөр гүйцэтгэж буй 1:50 000 -ны геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажил түүнтэй адилтгах геологийн судалгааны ажлын санхүүжилтийг бодитой хянаж, холбогдох журмын дагуу хугацаанд гүйцэтгэгч хүлээн авч чадаж байна уу?	20	9	45 хувь	11	55 хувь
8	УТХ-өөр гүйцэтгэж буй 1:50 000 -ны геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажил түүнтэй адилтгах ГСА гүйцэтгэх явцад орон тооны бус зөвлөл болох МСК, РЗ, төрийн захиргааны төв, захиргааны байгууллагын хамтарсан хяналт /суурин болон хээрийн шуурхай/-аар мэргэжил арга зүйн болон зөвлөн туслах үйлчилгээг үр дүнтэй үзүүлж байна уу ?	20	7	35 хувь	13	65 хувь

Эх сурвалж: УАГ-ын санал асуулгын нэгтгэл

Аудитын судалгаанд хамрагдсан нийт судалгаанд хамрагдсан 20 хүнээс 2 хүн буюу 10 хувь нь 10-15 жил, 3 хүн буюу 15 хувь нь 15-20 жил, 2 хүн буюу 10 хувь нь 20-25 жил, 13 хүн буюу 65 хувь нь 25-аас дээш жил ажилласан хүн байна.

ГЕОЛОГИЙН САЛБАРЫН ЧИГ ҮҮРГИЙГ БУСАД УЛСТАЙ ХАРЬЦУУЛСАН ДҮН:

Монгол Улсын Геологийн салбарын хөгжил, чиг үүрэг, санхүүжилтийн хэлбэр, ил тод нээлттэй байдлыг Олон Улсын түвшинд Австрали, Герман, Канад, БНХАУ болон АНУ зэрэг Холбооны засгийн газар (муж улсуудын холбоо) бүхий улсуудтай харьцуулан дүн шинжилгээ хийлээ. Үүнд:

Финлянд, Австрали, БНХАУ, АНУ Холбооны засгийн газар (муж улсуудын холбоо), Казакстан Улсын харьяа геологийн албад нь тухайн улсынхаа эрдэс баялаг, байгаль орчны, аж үйлдвэр, инновацын асуудал хариуцсан яамдын харьяа газар, агентлагийн хэлбэрээр геологийн болон далайн ёроолын судалгаа, гүний, гадаргуугийн ус болон хөрс, ашигт малтмал, эрчим хүчний нөөцийг үнэлэх зэргээр системтэй иж бүрэн судалгааг хийж баримтжуулан, ирээдүйг нээлттэй мэдээллээр (номын сан) хангах үндсэн чиг үүргийн хүрээнд үйл ажиллагаа нь явагдаж, улсын төсвийн болон өөрийн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүжиж хариуцсан яамдад ажлаа тайлагнадаг байна.

Ижил төстэй байдал:

- Улсын төсвийн санхүүжилтээс гадна, геологийн зураг, тайлан, тоон мэдээлэл борлуулах үйл ажиллагаа болон төрийн бусад яам, агентлагуудад үзүүлэх зөвлөх үйлчилгээнээс нэмэлт орлого төвлөрүүлдэг;

- Газар, хөрс, гүний болон гадаргын ус, бохирдол, геологи, ашигт малтмалын чиглэлээр судалгааны мэдээлэл цуглуулж архивлан түгээж байна;

- Хариуцсан сайдад гүйцэтгэлийн үнэлгээний тайлангаа шууд тайлагнадаг.

Ялгаатай байдал:

- Зарим улсын “Геологийн алба” нь геологи, ашигт малтмалын суурь судалгаанаас гадна эрчим хүчний нөөц, байгаль орчны асуудал, тухайн чиглэлийн шинжлэх ухааны судалгааг цогц системтэйгээр гүйцэтгэдэг байна.

Хүснэгт 22. Монгол Улсын болон зарим улс орны Геологийн албадын үйл ажиллагааны чиглэлийн харьцуулалт

Улс	Гадаад улс орны Геологийн албаны үйл ажиллагааны чиглэл
<p>Монгол</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Төрийн байгууллага; - Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны харьяа; /хуучнаар/ - Улсын төсвийн хөрөнгө, өөрийн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүждэг; - Геологи, геоэкологи, гидрогеологи, ашигт малтмал зэргийн суурь судалгаа, мэдээлэл, боловсруулах; - Хайгуулын тайлан, зураглалын тайлан, ТЭЗҮ, бусад тайлан зэрэг архивын баримт, уншлагын танхим; - Тайлан байгаа
<p>Финлянд</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Төрийн байгууллага; - Хөдөлмөр эрхлэлт, эдийн засгийн яамны харьяа; - Улсын төсвийн хөрөнгө, өөрийн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүждэг /Засгийн газар төсвийг баталдаг/; - Геологийн судалгаа болон байгаль орчны судалгаа, үнэлгээ - Геологийн болон далайн ёроолын судалгаа гүний, гадаргын ус болон хөрс зэргийн мэдээлэл, номын сан, лабораториор үйлчилдэг. - Тайлан байгаа
<p>Австрали</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Төрийн байгууллага; - Аж үйлдвэр, инновац, Шинжлэх ухааны яамны харьяа; - Улсын төсвийн хөрөнгө, өөрийн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүждэг /Засгийн газар төсвийг баталдаг/; - Ашигт малтмал, эрчим хүчний нөөцийг үнэлэх, геологийн суурь судалгаа, мэдээлэл боловсруулах, гүний, гадаргуугийн судалгаа; - Геологийн болон байгаль орчны мэдээлэл, номын сан, - Тайлан байгаа
<p>БНХАУ</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Төрийн байгууллага; - Газар болон эрдэс баялгийн яамны харьяа; - Улсын төсвийн хөрөнгө, өөрийн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүждэг /Засгийн газар төсвийг баталдаг/; - Ашигт малтмал, геологи, геофизикийн суурь мэдээлэл боловсруулах;

	<ul style="list-style-type: none"> - Геологийн болон ашигт малтмалын мэдээлэл, номын сан, Лаборатори, дээж чулуулгийн төв; - Хийгдээгүй /5 жилийн төлөвлөгөөний биелэлтээр үнэлэгддэг/
<p style="text-align: center;">АНУ (USGS)</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Төрийн байгууллага; - Дотоод хэргийн яамны харьяа; - Улсын төсвийн хөрөнгө, өөрийн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүждэг /Ерөнхийлөгч төсвийг баталдаг/; - Ашигт малтмал, эрчим хүч, геологи хайгуулын судалгаа мэдээлэл боловсруулах, байгаль орчны судалгаа, шинжилгээ - Геологийн болон байгаль орчны мэдээлэл, номын сан, Лаборатори, дээж чулуулгийн төв; - Тайлан байгаа
<p style="text-align: center;">Казакстан</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Төрийн өмчит компани; - "Тау-Кен Самрук" ХК нь 100% хувьцаа эзэмшигч; - Өөрийн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүждэг; - Геологийн иж бүрэн судалгаа, хатуу ашигт малтмал, гүний усны чиглэлээр

Аудитаар цуглуулсан нотлох зүйлс, аудитын дүнд үндэслэн дараах дүгнэлтийг гаргаж байна. Үүнд:

1. Улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн геологийн судалгааны 1:50000 масштабын зураглал ерөнхий эрлийн ажлын үр дүнгээр Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрийн 47.0 хувийг бүрхэнэ гэсэн боловч Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн зорилтод 0.8 хувиар хангагдаагүй байна.
2. Ашигт малтмал, газрын тосны газар, Үндэсний геологийн алба, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам нь улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх геологийн судалгааны ажлыг төлөвлөхдөө холбогдох журмын заалтуудыг мөрдөөгүйгээс төлөвлөлтийн шаардлага хангахгүй төсөл, арга хэмжээг төлөвлөгөөнд тусгасан байна.
3. Үндэсний геологийн алба, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Геологийн бодлогын газрын үйл ажиллагааны стратегид тусгасан чиг үүргийг холбогдох албан тушаалтны "Ажлын байрны тодорхойлолт"-д бүрэн тусгаагүйгээс үйл ажиллагаа бүрэн хэрэгжихгүй, боловсон хүчин, хүний нөөцөөр бүрэн хангагдахгүй байх эрсдэлтэй байна.
4. Үндэсний геологийн албатай Монголын стратиграфийн комисс, Улсын зургийн Редакцууд нууцлалын гэрээ байгуулаагүйгээс мэдээлэл алдах эрсдэлтэй байна.
5. Яамны хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газраас Шилэн дансны хөтлөлтөд хяналт хэрэгжүүлээгүй, холбогдох хуулийг зөрчсөн байна.
6. Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн "Геологийн судалгааны асуудал хэлэлцэх салбар зөвлөл"-ийн бүрэлдэхүүн тогтворгүй, зөвлөл нь дүрмийн дагуу үйл ажиллагаагаа бүрэн явуулаагүй байна.
7. Монголын стратиграфийн комисс, Улсын зургийн Редакц, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн "Геологийн судалгааны асуудал хэлэлцэх салбар зөвлөл" нь орон тооны бус байгаагаас геологийн судалгааны ажлын үр дүнд үр нөлөөтэй хяналтыг хэрэгжүүлээгүй, комисс, зөвлөлийн ажлын уялдаа хангалтгүй, гүйцэтгэгчид хариуцлага тооцоогүй, комисс нь үйл ажиллагааны төлөвлөгөөгүй, өгсөн санал шүүмж, засвараа эргэж хянадаггүй зэрэг хариуцлагын механизм алдагдсан байна.
8. (тухайн үеийн нэршлээр) БНМАУ-ын Эрчим хүч, уул уурхайн үйлдвэр, геологийн яамны сайдын 1988 оны 329 дүгээр тушаалаар батлагдсан Геологи үйлдвэр шинжилгээний институтийн эдийн засгийн сектороос боловсруулсан "Геологийн хайгуулын ажлын төсвийн нормын лавлах (ТНЛ) нь өнөөгийн шаардлагыг хангахгүй болсноос гүйцэтгэгч бүрийн геологийн судалгаа, зураглалын ажилд зарцуулагдсан 1км.кв талбайд ногдох төсөвт өртөг, зардал үнийн хэт ялгаатай байдлыг бий болгож байна. (Албан шаардлага өгөхөөр шийдвэрлэв).
9. Улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэсэн геологийн судалгааны ажлын санхүүжилтээс аргачлал, хяналтын зардлыг суутган авсан хэдий ч журмын дагуух арга хэмжээнд зарцуулаагүй байна. (Албан шаардлага өгөхөөр шийдвэрлэв).
10. Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуультай Геологи, уул уурхай, эрдэс баялгийн мэдээллийн санг эрхлэх үйл ажиллагааны журам нийцээгүй байна.

Аудитын дүн, дүгнэлт нотлох зүйлст үндэслэн дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд:

Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яаманд:

1. Улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх геологийн судалгааны ажлын төлөвлөлтөд “Улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх геологийн судалгааны ажлыг санхүүжүүлэх, гүйцэтгэх, үр дүнг тооцох журам”-ын 3.1.4 дэх заалтын дагуу үндэслэлтэй, тооцоололтой хяналтыг хэрэгжүүлж, түүнийг баримтжуулж байх.
1. Засгийн газрын 2024 оны 08 дугаар сарын 07-ны өдрийн 30 дугаар “Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яамны үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр батлах тухай” тогтоолтой холбогдуулан алба хаагчдын “Албан тушаалын тодорхойлолт”-ыг шинэчлэн боловсруулахдаа стратегийн чиг үүргийг бүрэн тусгаж байх.
2. Яамны хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газраас тавих төлөвлөгөөт хяналтыг тогтмолжуулан эрсдэлийг хянах чадамжийг бий болгож, хяналтын үр нөлөөг сайжруулах.
3. Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуультай нийцүүлж Геологи, уул уурхай, эрдэс баялгийн мэдээллийн санг эрхлэх үйл ажиллагааны журмыг шинэчлэн баталж, мөрдүүлэх.

Үндэсний геологийн албанд:

1. “Улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх геологийн судалгааны ажлыг санхүүжүүлэх, гүйцэтгэх, үр дүнг тооцох журам”-ын дагуу 3.1 дэх заалтын дагуу геологийн судалгааны ажлыг төлөвлөхдөө эрдэм шинжилгээний байгууллага, мэргэшсэн мэргэжилтнүүдээс санал авах, геологийн судалгааны ажлыг эрэмбэлэх, төсөвт өртгийг үндэслэлтэй тооцоолж, баримтжуулж байх.
2. Үндэсний геологийн албаны үйл ажиллагааны стратегийн чиг үүрэгт нийцүүлэн алба хаагчдын “Албан тушаалын тодорхойлолт”-ыг шинэчлэн боловсруулж, батлуулах.
3. Үндэсний геологийн алба нь Монголын стратиграфийн комисс болон Улсын зургийн Редакцын гишүүдтэй комиссын дүрмийн 2.2, редакцын журмын 2.4 дэх заалтын дагуу тухай бүр нууцлалын гэрээ байгуулах, комисс, зөвлөлөөс судалгааны ажлын үр дүнг үр нөлөөтэй хянах нөхцөлийг бүрдүүлж, хариуцлагын механизмыг сайжруулах.
4. Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуультай нийцүүлж Геологи, уул уурхай, эрдэс баялгийн мэдээллийн санг эрхлэх үйл ажиллагааны журмыг шинэчлэн боловсруулж, батлуулах.

Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн “Геологийн судалгааны асуудал хэлэлцэх салбар зөвлөл”-ийн даргад:

1. Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн “Геологийн судалгаан асуудал хэлэлцэх салбар зөвлөл” нь үйл ажиллагаагаа ЭБМЗ-ийн дүрмийн 1.4, 5.5, 7.6, 11.4.2 дахь заалтын дагуу явуулж байх.
2. Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн “Геологийн судалгаан асуудал хэлэлцэх салбар зөвлөл” нь 1988 оны “Геологийн хайгуулын ажлын төсвийн нормын лавлах” (ТНЛ)-ыг хэлэлцэж, дүгнэлт гаргах.
3. Монголын стратиграфийн комисс, Улсын зургийн Редакц, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн “Геологийн судалгаан асуудал хэлэлцэх салбар зөвлөлийн ажлын уялдааг бүрэн хангаж, геологийн судалгааны ажлын үр дүн, чанарт тавих хяналтыг үр нөлөөтэй хэрэгжүүлж, хариуцлагыг тухай бүр нь тооцож байх